

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/2017-4
Saksbehandler: Berit Kvalvaag Grønnestad
Dato: 03.02.2021

**Svar fra FHI og HelseDirektoratet på oppdrag 306 B fra Helse- og omsorgsdepartementet
Tilleggsspørsmål til oppdrag 306**

Vedlagt følger svar fra FHI og HelseDirektoratet på oppdrag 306 B fra Helse- og omsorgsdepartementet:
Tilleggsspørsmål til oppdrag 306 - om endringer i råd om adgangsbegrensninger og testing av ansatte når sykehjemsbeboere er vaksinerte

Vennlig hilsen

Helga Katharina Haug e.f.
avdelingsdirektør

Berit Kvalvaag Grønnestad
prosjektleder

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Helse- og omsorgsdepartementet, Kristin Løkke

Svar fra FHI og Helsedirektoratet på oppdrag 306 B fra Helse- og omsorgsdepartementet

Tilleggsspørsmål til oppdrag 306 - om endringer i råd om adgangsbegrensninger og testing av ansatte når sykehjemsbeboere er vaksinerte

03.02.21

Oppdrag nr: 306 B

Innhold

1	Beskrivelse av oppdraget	2
2	Forståelse av oppdraget og gjennomføring av arbeidet	2
3	Besvarelse	3
3.1	Vurdering av sosiale konsekvenser	3
3.2	Strengere smittevernrutiner når ikke alle beboerne i sykehjemmet er vaksinert – lokale vurderinger	3
3.3	Erfaringer fra Oslo kommune	4

1 Beskrivelse av oppdraget

Følgende oppdrag ble sendt fra HOD til Helsedirektoratet 29. 01.21:

Oppdrag nr. 306-B til Helsedirektoratet (tilleggsoppdrag til oppdrag nr. 306)

Helse- og omsorgsdepartementet viser til FHIs og Helsedirektoratets svar på oppdrag nr. 306 om endringer i råd om adgangsbegrensninger og testing av ansatte når sykehjemsbeboere er vaksinerte, av 27.01.2021.

En av hovedkonklusjonene i rapporten er det bør vurderes strengere smittevernrutiner lokalt når ikke alle pasienter i et sykehjem er vaksinerte. Helse- og omsorgsdepartementet ser behovet for en nærmere utdyping av denne anbefalingen.

Departementet legger til grunn FHIs råd om at det for svært skrøpelige pasienter og terminalt syke pasienter, anbefales en nøye avveining av nytte versus ulempe ved vaksinering. Det vil medføre at de fleste sykehjem vil ha pasienter i livets slutfase som ikke bør gis vaksine. Samtidig bør hensynet til vaksinertes rett til å motta besøk veie tungt. Departementet ber derfor om en utdyping av hvilke konsekvenser dette bør få for råd og anbefalinger om smittevernrutiner og adgangsbegrensninger.

Frist for svar på oppdraget settes til 5. februar.

Kontaktperson i HOD: Kristin Løkke

2 Forståelse av oppdraget og gjennomføring av arbeidet

Besvarelse på oppdrag 306 inneholdt følgende formulering om hvordan man bør håndtere det faktum at ikke alle beboere i sykehjem vil være vaksinerte:

"Ved noen sykehjem vil de fleste, men ikke alle beboerne være vaksinerte. De uvaksinerte kan være nye beboere som venter på vaksinasjon, beboere som ikke kan vaksineres pga. kontraindikasjoner, eller de som ikke ønsker å la seg vaksinere. I slike tilfeller vil det være aktuelt

- 1. å opprettholde nåværende smittevernråd for de uvaksinerte beboerne i sykehjemmet*
- 2. å opprettholde nåværende smittevernråd for alle beboere i sykehjemmet*

Hvilken løsning som bør velges vil være avhengig av andel uvaksinerte og sykehjemmets organisering, og må følgelig vurderes lokalt, eventuelt i samråd med kommuneoverlegen."

Vi forstår oppdraget dit hen at HOD ønsker en utdyping av hvilke konsekvenser formuleringene over konkret vil ha for råd og anbefalinger om besøk i sykehjem.

Arbeidet med oppdrag 306 b er gjennomført av samme gruppe personer ved Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet, som oppdrag 306.

3 Besvarelse

Nedenfor finnes FHI sine vurderinger i saken, som støttes av Helsedirektoratet.

3.1 Vurdering av sosiale konsekvenser

Like råd for vaksinerte og uvaksinerte beboere kan være uheldig.

- Hvis smitteverntiltakene skal skjerme de uvaksinerte beboere, vil vaksinerte beboere få flere begrensninger enn det som av smittevern hensyn anses som forsvarlig. Det kan oppleves urettferdig, spesielt hvis det ikke er medisinske grunner (kontraindikasjoner) for ikke å la seg vaksinere.
- Hvis smitteverntiltakene er tilpasset vaksinerte beboere, vil risiko for covid-19 (inkl. alvorlig forløp) øke for de uvaksinerte beboerne.

FHI mener ulike råd for vaksinerte og uvaksinerte beboere, vil ivareta begge gruppene på en best mulig måte. Dette er redegjort for nedenfor.

3.2 Strengere smittevernrutiner når ikke alle beboerne i sykehjemmet er vaksinert – lokale vurderinger

Noen beboere i sykehjem vil ikke være vaksinerte. Det kan være:

- nye beboere som venter på vaksinasjon
- beboere som ikke kan vaksineres pga. kontraindikasjoner
- beboere som ikke ønsker å la seg vaksinere

Uvaksinerte beboere bør skjermes mer mot smitte enn de som er vaksinerte, fordi de har betydelig høyere risiko for covid-19. For å ivareta begge gruppene på en best mulig måte, anbefaler FHI noe ulike smitteverntiltak for vaksinerte og uvaksinerte beboere.

Alle beboere i sykehjem kan motta besøk, men anbefaling om sted for besøk (fellesarealer/beboerrom) og fysisk kontakt er ulik for vaksinerte og uvaksinerte beboere. I livets slutfase vil også uvaksinerte beboere kunne ha fysisk kontakt med sine nærmeste.

Skjerming av uvaksinerte beboere

Med skjerming menes i hovedsak at det må legges til rette for at uvaksinerte kan holde minst 1 meters avstand til andre beboere, besøkende og ansatte. I tillegg bør besøk finne sted på beboerens rom, og dagens anbefalinger om håndhygiene og renhold følges. I situasjoner hvor den ansatte må være nærmere beboeren enn 1 meter, bør anbefalinger om munnbind følges ved smitterisikonivå 3-5. Ved alle smitterisikonivå, bør muligheten for å begrense antall ansatte som har kontakt med uvaksinerte beboere vurderes.

Andelen uvaksinerte beboere kan variere mellom sykehjem, og mellom avdelinger/enheter i samme sykehjem. I sykehjem med uvaksinerte beboere bør en i prioritert rekkefølge, vurdere (ev. i samråd med kommunelegen):

1. å kun skjerme de uvaksinerte beboerne
2. å skjerme alle beboerne i sykehjemmet eller i en avdeling/enhet, for å ivareta de uvaksinerte

Det bør tilstrebes å kun skjerme de uvaksinerte beboerne. Beboere som ikke er vaksinerte fordi de er svært skrøpelige eller terminale, vil ofte være sengeliggende. Det er da enkelt å kun skjerme disse. I korttidsavdelinger med mange uvaksinerte, kan det være vanskelig å kun skjerme de uvaksinerte. Uforholdsmessig strenge tiltakene for vaksinerte (alternativ 2) kan da aksepteres, fordi de er av kort varighet.

Om det er mulig å kun skjerme kun de uvaksinerte beboerne (alternativ 1) vil være avhengig av:

- Andel uvaksinerte beboere i avdelingen/enheten
- Kognitiv funksjon og mobilitet hos beboerne
 - Er de uvaksinerte beboerne i stand til å holde avstand til andre?
 - Er de vaksinerte beboerne i stand til å holde avstand til andre?
- Om fellesrom er store nok til å ivareta avstandsanbefalingen
- Om det er nok ansatte til å følge opp egne smittevernrutiner for de uvaksinerte, f.eks. fastvakt der beboere ikke er i stand til å holde avstand
- Om uvaksinerte beboere kan skjermes uten for store negative psykososiale konsekvenser
- Om det er mulig å begrense antall ansatte som har kontakt med den uvaksinerte til noen få
- Om det er mulig å flytte uvaksinerte beboere til en annen enhet/avdeling hvor det er lettere å skjerme dem

3.3 Erfaringer fra Oslo kommune

- I 34 av Oslos langtidshjem har beboerne fått to doser av vaksinen. I disse sykehjemmene er vaksinedekningen omtrent 85 %.
- Hovedårsaken til manglende vaksinasjon er kontraindikasjoner, ikke vaksineskepsis.
- I skjermete enheter hvor mange beboere har kognitiv svikt, kan det være vanskelig å kun skjerme uvaksinerte beboere. For å unngå at alle beboerne i slike enheter må skjermes, har Oslo kommune hatt spesielt fokus på og klart å vaksinere de fleste beboerne der.

Andel uvaksinerte i samme sykehjem eller avdeling/enhet antas å være liten. Det er også grunn til å tro at sykehjem i øvrige deler av landet ikke vil skille seg nevneverdig fra Oslo. I så fall, bør det i stor utstrekning være mulig å kun skjerme de uvaksinerte beboerne (ikke alle beboerne i avdelingen/enheten).